

Marsi Ferenc rajza.

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK.

(A művészi ipar a képviselőházban. — Wlassics miniszter leirata. —
Iparművészetünk a párisi kiállításon.)

A kik törekvéseinkkel rokonszenveznek, bizonyára jól eső megnyugvással fogadják, valahányszor érdekeinket az ezeket szíven viselő iparművészeti társulaton kívül álló tényezők is fölkarolják. A magyar művészi ipar mindinkább magára vonja a közérdeklődést, mely nélkül minden céljában nemesebb ideálokat követő emberi tevékenység meddő. A napi sajtó, elismerve törekvéseink jogosultságát, minden alkalmat megragad, hogy jóakaró buzdításával újult erőre serkentsen. Folyóirataink is sűrűn vitatják meg ügyeinket, egyesületek, magánosok figyelme is mind nagyobb mértékben fordul felénk. Legújabban a parlamentben is akadt lelkes szószólónk, a ki a magyar iparművészet ügyéért síkra szállott.

Lehetetlen, hogy gróf Andrássy Tivadarral szemben hálás köszönetünknek kifejezést ne adjunk, a miért a képviselőháznak a napi politikán kívül eső kérdések iránt nem igen kedvező hangulatát megtörnie sikerült. Nagyszabású beszédjében, a melyben magyar művészi ipar mai állapotát minden oldaláról megvilágítva föltárta, a meggyőző érvek hosszú sorával mutatta ki, mily kulturális s közgazdasági fontossággal bír, hogy a kormány és a társadalom válllvetve munkálkodjék közre művészi iparunk ügyének fölkarolásában.

Tagadhatatlan, hogy iparművészetünk a nyugoteurópai országokéhoz képest még fejletlen; ám évtizedek mulasztását kell pótolnunk, hogy a kezdet kezdetéig vihessük e téren s vajmi csekélyek az eszközök is, a melyek erre rendelkezésünkre állanak. Andrassy Tivadar gróf igen megszívlelendő példákat sorolt föl, a melyeknek követése nálunk is sokat lendítene az iparművészet ügyén, a melyeket mi is szem előtt tartottunk, de szerény viszonyaink közepette legkevésbé sem valósíthattunk meg eddigelőt úgy, a hogy magunk leginkább szerettük volna. A magyar művészi ipar sokáig a mostoha gyermek szerepét játszotta nálunk a kézművészetek mellett. Csak újabban fordult feléje igaz érdeklődéssel illetékes köreink figyelme, a melynek immár meglevő fényes bizony-

Abt S.

sága az iparművészeti iskola és múzeum monumentális palotája. Meg vagyunk róla győződve, hogy dr. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszterünk, a ki a művészetek iránt viseltetett őszinte lelkesedésének már eddig is annyi fényes jelét adta, lehetővé fogja tenni, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel mihamar kifejthetjük a művészi ipar fölvirágozását előmozdító munkásságunkat, amelynek egyik tényezője gyűjteményeinknek hozzáférhetővé tétele.

Andrassy Tivadar gróf széles látkörű, magvas parlamenti beszédében erre is kiterjeszkedett; hogy kultuszminiszterünknek ez már megelőzőleg is figyelmébe ötlött, annak bizonyossága január havában kelt leirata, melyet művészeti gyűjteményeink összes vezetőinek megküldött. „Óhajtom, — olvashatók többek közt ebben ezek az ugyancsak megszívlelendő szavak, — hogy a magyar társadalom annak tiszta tudatára jusson, hogy a tudományos és művészeti élet föllendülése a legszilárdabb alap, melyen jövőnk fölépíthető. Az lebeg előttem, hogy a mindennapi élet szükségletévé válják a műízlés igényeinek a kielégítése.“

Obendorf G.

Ennek elérésére rendeli el bölcsen a leirat, hogy gyűjteményeink vezetői azoknak vonzó előadások útján való ismertetéséről gondoskodjanak, a mi különösen művészeti gyűjteményeinkben bír első rangú fontossággal. Míg a tudományok népszerűsítésével egész írói gárdánk foglalkozik, művészeti irodalmunk e téren vajmi kevés tevékenységet fejt ki, már pedig ha valahol, úgy nálunk, a hol nagyszabású szívet-lelket megragadó műemlékek nem maradtak fenn, a melyek közvetlenséggel való hatása alatt a közönség ízlése csiszolódhatnék, szükséges, hogy a gyűjteményeinkben fölhalmozott mütárgyakat írott és élő szó útján egyaránt közelebb hozzuk mindenkinek a szívéhez.

Förk E.

Közönség nélkül soha sem virágzott föl a művészet, ennek a művészeti életünkbe való belevonásának hathatós eszköze lesz Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter leiratának a megvalósulása, mely egyben természetszerűleg maga után kell, hogy involválja azon hiányok pótlását is, a melyekről iparművészeti múzeumunk kapcsán gróf Andrassy Tivadar megemlékezett.

Természetes nem rövidesen megoldható kérdések ezek, s addig is, míg azokká lesznek, más eszközöket kell igénybevennünk, hogy ha nem is egyszerre,

* A posta-bélyeg pályázatról szóló közlemény a 218. oldalon van.

de apránként csökkentjük azt a visszásságot, melyet ügyeinknek parlamenti zászlója igen találóan az ízléstelenség adójának nevezett el. Huszonöt milliónál jóval nagyobb összeget adunk ki külföldre hozzánk importált iparművészeti tárgyakért, mely körülmény vajmi siralmas színben tünteti föl viszonyainkat, mivel a ki a művészi ipar mai állását minálunk ismeri, tudhatja, hogy sok olyan műtárgyat is importálnak hozzánk külföldről, a mely Magyarországon minőség és mennyiség tekintében egyaránt könnyen s ugyan oly áron volna megszerezhető.

Pap H.

Kereskedőink között azonban még sokan vannak, a kik idegenül viselkednek a magyarság eszméi iránt, megszokásból vagy jelentéktelen okoknál fogva külföldön teszik megrendeléseiket, melyeket magyar műiparosokkal is lebonyolíthatnának. *E viszás állapoton csak társadalmi úton lehetne segíteni*, valamint annak is hatalmas elősegítője lehetne társadalmunk, hogy művészi tradíciók híjjával szükölködő műiparosaink versenyképességét a külfölddel szemben fokozza. Ugyancsak gróf Andrassy Tivadar volt az, a ki erre igen szép követendő példát adott, az Art appliqué föllendítésére kitűzött pályázatával, a melynek ha nem is volt valami korszakos eredménye, a mint hogy az első eset lévén, ilyet ettől nem is várhattunk, mégis eléggé nyilvánvalóvá tette, hogy vannak művészi lelkületű mestereink, a kik maradandó becsű alkotásokra is képesek, ha ilyenek létesítésére alkalmat adunk nekik. Hogy

Böhm J.

nem szorulunk mindenben a külföldre, azt gróf Károlyi István példája is bizonyítja, a ki nagykárolyi kastélyának egész berendezését hazai mestereknél rendelte meg, a kik a mindenkép disztíngvált főúr ízlését minden tekintetben kielégítették. Műiparosaink tanulékony-
ságára élénk fényt vet az is, hogy magukévá tudják tenni a művészi ipar legújabb irányait is, mihelyst azok ellesésére alkalmuk nyílik.

Közeledik az idő, midőn a világ összes nemzetei eddig talán páratlan kulturális viaskodásra kelnek a művészetek modern főhelyén, a Párisban rendezendő

Zsolnay-gyár

EOZIN VÁZA.

világkiállításon. A magyar művészi ipar is nagyban készül e nemzetközi versenyre, hogy azonban ezen méltóképen vehessen részt, annak lehetővé tétele első sorban társadalmunk, ennek vezető köreinek a feladata. Lehetetlen, hogy egyedül az államtól várjuk, miszerint a kiállításra méltó munkákat a maga költségén rendelje meg; közönségünk vagyonnal és jó ízléssel megáldott rétegeinek a feladata, hogy mestereinknek megbízásaikkal az ezen való részvételt lehetővé tegyék. Ferenc József királyunk ő felsége már elhatározta, hogy a budapesti királyi palota Szt István terme, a bécsi Burg Mária Terézia szobájának a készülő berendezésével vesz részt a párisi kiállításon, hogy népei erőkifejtését a maga részéről is elősegítse. Kívánatos volna, ha a legelső magyar ember példáját megszívnék mindazok, a kik ennek utánzására társadalmi állásuk-

Csizik Gy.

nál, vagyoni viszonyaiknál fogva hivatottak. Meg vagyunk róla győződve, hogy ez esetben művészi iparunk, ha talán nem is lesz a külföld nálunknál előrehaladottabb országaiéval egyforma színvonalon képviselve, mégis büszkén vehetünk majd részt ezzel is az általános kulturális versenyben: avatott szem föl fogja ismerni, hogy művészi iparunk, ha fejlődése kezdetén is van, máris dicsekedhetik azokkal a vonásokkal, a melyekből fölvirágozása következtethető s a külföld éles szemű areopágja nem fog fukarkodni az elismeréssel, mely művészi iparunk munkás mestereinek biztatásul, az ügyünket fölkaroló magyar társadalomnak legnagyobb dicsőségéül szolgál majd.

—r—

Mirkovszkyné Greguss Gizella rajza.